

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 2. juli 2018

JOURNAL NR.
RA-2018-3200514-2

SAGSBEHANDLER: /

Udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder for 2017

Hermed følger Rigsadvokatens udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder for 2017.

Rigsadvokaten har tidligere afgivet udtalelser om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder, senest den 1. maj 2017.

1. Statsadvokaternes udtalelser

Statsadvokaten i Viborg og Statsadvokaten i København har i udtalelser af henholdsvis 13. april 2018 og 10. april 2018 samt supplerende udtalelse af 15. maj 2018 redegjort for udviklingen i tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i 2017. Udtalelserne vedlægges i kopi.

1.1 Tilbageholdelser

Det fremgår af udtalelserne, at der på landsplan i 2017 har været 130 tilbageholdelser af mistænkte børn under den kriminelle lavalder. Det er et lille fald i forhold til 2016, hvor der var 132 tilbageholdelser.

Statsadvokaten i Viborg har oplyst, at man har undtaget 8 indberettede tilbageholdelser fra opgørelsen, idet man har fundet, at tilbageholdelserne ikke er omfattet af indberetningsordningen. I de pågældende sager har såvel statsadvokaten som de

respektive politikredse vurderet, at der ikke var tale om tilbageholdelser efter retsplejelovens regler.

Det fremgår endvidere af udtalelserne, at langt hovedparten - 118 af de i alt 130 tilbageholdelser - er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b.

Statsadvokaten i Viborg har oplyst, at der i Vestdanmark har været 48 tilbageholdelser i 2017 mod 55 tilbageholdelser i 2016. Af de 48 tilbageholdelser har statsadvokaten vurderet, at 5 ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler. I forlængelse heraf har statsadvokaten bemærket, at den ene af de 5 tilbageholdelser muligvis burde være foretaget efter politiloven og således ikke er omfattet af indberetningsordningen.

Statsadvokaten i Viborg har endvidere fundet, at 4 af de tilbageholdelser, hvor retsplejelovens regler vurderes at være opfyldt, burde være overgået til politiloven på et tidligere tidspunkt. Herudover har statsadvokaten vurderet, at 2 tilbageholdelser burde været afsluttet på et tidligere tidspunkt end sket.

Statsadvokaten i København har oplyst, at der i Østdanmark er sket en stigning fra 77 tilbageholdelser i 2016 til 82 i 2017. Af de 82 tilbageholdelser er 7 ikke foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens kapitel 75 b.

Statsadvokaterne har herudover oplyst, at de i alt 12 tilbageholdelser, som ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens kapitel 75 b, omhandler 9 sager om tyveri, 1 sag om brugstyveri af en bil og overtrædelse af færdselsloven, 1 sag om indbrud samt 1 sag om overtrædelse af straffelovens § 119 (om vold og trussel om vold mod person i offentlig tjeneste/hverv).

1.2 Enerumsanbringelser

Det fremgår af udtalelserne, at der på landsplan i 2017 har været 16 enerumsanbringelser af mistænkte børn under den kriminelle lavalder. Det er et fald i forhold til 2016, hvor der var 21.

11 af de i alt 16 enerumsanbringelser er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 75 b.

Statsadvokaten i Viborg har oplyst, at antallet af enerumsanbringelser i Vestdanmark er halveret fra 2016 til 2017, idet der var 6 enerumsanbringelser i 2016 og 3 i 2017.

Statsadvokaten har vurderet, at samtlige enerumsanbringelser i Vestdanmark i 2017 er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens kapitel 75 b.

Statsadvokaten i København har oplyst, at der i Østdanmark er sket et fald fra 15 enerumsanbringelser i 2016 til 13 i 2017. Af de 13 enerumsanbringelser i 2017 har statsadvokaten vurderet, at 5 ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Statsadvokaten i København har endvidere oplyst, at i 2 sager har enerumsanbringelsen strakt sig ud over 6 timer, som er fristen i retsplejelovens § 821 a, stk. 4, 3. pkt. I den ene sag varede enerumsanbringelsen 7 timer og 5 minutter, og i den anden sag varede enerumsanbringelsen 8 timer og 6 minutter. Herudover har statsadvokaten oplyst, at der i 1 sag er sket enerumsanbringelse i samlet set 6 timer og 55 minutter, heraf 1 time og 25 minutter med hjemmel i retsplejelovens regler, hvorefter hjemlen overgik til politiloven. Statsadvokaten har i relation til denne sag vurderet, at beskrivelsen af grundlaget for tilbageholdelsen og enerumsanbringelsen har været uklar, og statsadvokaten har derfor drøftet sagen med den pågældende politidirektør.

1.3 Statsadvokaternes bemærkninger

De regionale statsadvokater har mere generelt oplyst, at flere af de kredse, der har foretaget tilbageholdelse af mistænkte børn under 15 år, som ikke var i overensstemmelse med retsplejelovens regler, på eget initiativ har indskærpet reglerne over for de pågældende medarbejdere, ligesom flere kredse har oplyst, at man fremadrettet fortsat vil have øget fokus på sagerne.

Andre kredse er af statsadvokaterne blevet anmodet om at følge op på de sager, hvor der er sket tilbageholdelse, som ikke var i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven, således at der sker indskærpelse af regelsættet i kredsene.

Statsadvokaten i Københavns er endvidere af den opfattelse, at kredsene fortsat har fokus på, at særligt butikstyveri som udgangspunkt ikke kan begrunde tilbageholdelse af børn efter retsplejelovens regler.

Begge statsadvokater har oplyst, at spørgsmålet om tilbageholdelse og enerumsanbringelse blandt andet er blevet drøftet med politikredsene i forbindelse med statsadvokaternes tilsynsbesøg i 2017.

Statsadvokaten i København har herudover oplyst, at statsadvokaten efter aftale med et par politikredse i 2017 har forestået undervisning af relevant personale i kredsene for på

den måde at sætte yderligere fokus på regelsættet i retsplejelovens § 75 b, herunder særligt enerumsanbringelser og håndtering af sager vedrørende unge, der ikke umiddelbart kan identificeres, og hvis alder derfor ikke kan fastslås.

Sammenfattende er det Statsadvokaten i Viborgs vurdering, at politikredsens anvendelse af reglerne om tilbageholdelse af børn under 15 år samt kredsens egenkontrol hermed er tilfredsstillende. Statsadvokaten mener derfor, at der ikke er behov for et særligt tilsyn med området fremadrettet.

Statsadvokaten i København har oplyst, at man også i 2018 vil følge området i forbindelse med det løbende tilsynsarbejde i politikredsene, herunder særligt i forhold til de sager, hvor der er problemer med aldersfastsættelsen.

2. Rigsadvokatens bemærkninger

Som det fremgår af de regionale statsadvokaters udtalelser, er der i 2017 samlet set sket et mindre fald i antallet af tilbageholdelser og enerumsanbringelser i forhold til 2016. Langt hovedparten af tilbageholdelserne er sket i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven. For så vidt angår enerumsanbringelserne er 5 ud af de 16 enerumsanbringelser ikke foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Den nuværende indberetningsordning blev etableret i 2004 i forlængelse af ændringen af retsplejeloven (lov nr. 443 af 9. juni 2004), hvor der blev fastsat regler om tvangsindgreb over for børn under 15 år. Strafferetsplejeudvalget foreslog i forbindelse med lovændringen, at der administrativt blev indført en pligt for politiet til at indberette enerumsanbringelse af børn til Rigsadvokaten, der således fik til opgave at vurdere, om anvendelsen i praksis af denne anbringelsesmåde giver anledning til justeringer med henblik på begrænsning.

Rigsadvokaten skal bemærke, at fejlprocenten har været nogenlunde uændret de senere år, og at der alene har været mindre udsving i den ene eller den anden retning. Der forekommer således stadig fejl, men der er ikke noget, der peger i retning af, at der er tale om mere systematiske fejl.

Behandlingen af sager om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder indgår i de enkelte politikredsers almindelige kvalitets- og legalitetskontrol med straffesagsbehandlingen. I den forbindelse skal kredsene udfylde et kontrolskema for hver enkelt tilbageholdelse/enerumsanbringelse, og kredsene skal efterfølgende sikre, at der bliver fulgt op herpå.

Der er således i politikredsene løbende fokus på hver enkelt sag om tilbageholdelse/enerumsanbringelse og overholdelse af reglerne i retsplejeloven, ligesom området er omfattet både af politikredsens eget tilsyn med straffesagsbehandlingen og af statsadvokaternes løbende tilsyn med politikredsene.

Politikredsenes indberetning om de enkelte sager og statsadvokaternes årlige udtalelser giver efter Rigsadvokatens opfattelse ikke på det foreliggende grundlag anledning til at ændre reglerne på dette område.

På den anførte baggrund bør det efter Rigsadvokatens opfattelse overvejes fremover at lade tilsynet med tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder indgå i politikredsenes og statsadvokaternes løbende tilsyn med straffesagsbehandlingen, herunder således at der ikke fremover udarbejdes en samlet årlig redegørelse om udviklingen på området.

Rigsadvokaten vil i den forbindelse i givet fald bede de regionale statsadvokaterne om at være opmærksomme på, om der i lyset af det løbende tilsyn opstår behov for f.eks. at iværksætte særlige tilsynsmæssige initiativer på dette område.

De konstaterede uoverensstemmelser i forhold til reglerne i retsplejeloven om enerumsanbringelse er forekommet i Østdanmark. Rigsadvokaten vil derfor bede Statsadvokaten i København om at være særligt opmærksom på udviklingen i forhold til enerumsanbringelser.

Med venlig hilsen

Jens Røn
Statsadvokat